

Camisea. Głos Indian Yora i rezygnacja ministrów

17 sierpnia 2013

Dalszy rozwój gazowego projektu Camisea w południowo-wschodnim Peru poważnie zagraża życiu Indian znajdujących się w izolacji i w początkowej fazie kontaktu ze społeczeństwem narodowym. Po miesiącach krytycznych uwag i protestów ze strony obrońców praw człowieka i stowarzyszeń indiańskich przeciwko Camisea, do grona sceptyków projektu dołączyli ministrowie związani z peruwiańskimi resortami kultury. 12 lipca 2013 r. wiceminister ds. międzykulturowości (VMI), opublikowało raport, w którym opowiedział się za czasowym wstrzymaniem ekspansji Camisea, z racji groźby wymarcia dwóch rdzennych ludów, Nanti i Kirineri, mieszkających w okolicy.

Chociaż jeden z koncernów stojących za projektem, argentyński Pluspetrol, rozszerzył swoją działalność w regionie w 2004 roku, to teraz zamierza w obrębie bloku koncesyjnego nr 88 wybudować przedłużenie rurociągu, wykonać 18 nowych odwiertów poszukiwawczych oraz przeprowadzić badania sejsmiczne, które

wpłynął na obszar 300 km kwadratowych, znajdujących się w obrębie rezerwatu Kugapakori-Nahua-Nanti. Według raportu VMI, prace planowane przez rzeczników projektu sprowadzą na teren rezerwy 1000 pracowników, wymagać będą lotu helikopterów, obecności hałaśliwych maszyn, detonacji materiałów wybuchowych, a także wycięcia znacznego obszaru lasu tropikalnego pod linie sejsmiczne, obozy i pasy startowe. Wśród szczególnych obaw zawartych w sprawozdaniu podkreślono ryzyko rozprzestrzeniania się chorób zewnętrznych wśród izolowanych Indian, którzy nie posiadają odporności na powszechne choroby występujące w społeczeństwie narodowym (np. grypa). Choroby te mogą zostać sprowadzone do rezerwy przez pracowników firm naftowych i usługowych, pracujących na rzecz projektu.

Raport VMI spotkał się z poważną reakcją establishmentu rządowego. Publikacja pracowników resortu kultury zniknęła z sieci w kilka godzin po tym jak opublikowano ją na stronach internetowych ministerstwa. W ciągu następnych dni pod falą nacisków wewnętrznych trzech pracowników administracji wysokiego szczebla ustąpiło ze swych stanowisk, w tym minister kultury Luis Peirano, wiceminister ds. międzykulturowości, Paulo Vilca Arpasi i Herman Coronado, odpowiedzialny za sprawy międzykulturowości i prawa społeczności.

Plan rozszerzenia projektu Camisea nie posiada aprobaty rdzennych mieszkańców żyjących w okolicy. Mocny głos w tej sprawie dotarł w lipcu z samego rezerwatu zagrożonego ekspansją. Członkowie ludu Yora (Nahua), żyjący w rezerwacie dla rdzennej ludności znajdującej się w fazie „pierwszego kontaktu” lub „dobrowolnej izolacji”, odrzucili możliwość pracy Pluspetrolu na swoim terytorium. „Z uwagi na powtarzające się łamanie obietnic ze strony Pluspetrolu, postanowiliśmy zakazać mu pracy na naszym terytorium położonym w górnym biegu rzeki Serjali” – napisali w liście, który podróżował przez pięć dni, by dotrzeć z odległych regionów Amazonii do siedziby Ministerstwa Kultury w Limie.

Głos Indian Yora jest szczególnym apelem, a najnowsze ich dzieje są niezbywalną przestrogą przed tym, co może czekać autochtonów pozostających w izolacji, gdy zetkną się z dalszą ekspansją projektu Camisea. Tamtejsi Yora, będący jeszcze przed trzydziestoma laty ludem izolowanym, weszli w trwałe kontakty ze „światem zewnętrznym” w 1984 roku, po tym gdy na ich terytorium zaczęli zapuszczać się drwale oraz pracownicy firmy Shell, prowadzący wówczas pionierskie prace poszukiwawcze ropy i gazu. Kontakt między obiema grupami oraz izolowanymi Yora, wywołał wśród tych ostatnich epidemię, w związku z czym z powodu słabej odporności immunologicznej, na przestrzeni następnych kilku miesięcy i lat zmarło 50% skontaktowanych autochtonów [1]. Nieodpowiedzialny najazd na ich terytorium przyniósł więc Indianom katastrofalną w skutkach depopulację. Po Shell na ziemiach tych pojawił się Pluspetrol, a członkami i udziałowcami konsorcjum Camisea pozostają także hiszpański Repsol i amerykański Hunt Oil.

Pismo wystosowane przez Yora zostało podpisane przez radę plemienną z wioski Santa Rosa de Serjali, pod skrzydłami której zgromadzono Yorów, którzy przetrwali depopulacyjną falę z lat 1980. W liście tym Indianie napisali także, że gruźlica stanowi poważny problem na terytorium Nahua i wezwali do ochrony granic rezerwatu, który jak zauważyli „prawie upadł”. Co warte uwagi, tekst ten został skierowany 7 lipca prosto do wiceministra Paulo Vilca Arpasiego. Kilka dni później ministerialna publikacja dotycząca tego tematu została zdjęta z witryny internetowej, a Arpasi opuścił zajmowane dotąd stanowisko.

O ochronę granic rezerwy i wstrzymanie gazowego projektu apelowały wcześniej organizacje rdzennych mieszkańców peruwiańskiej Amazonii. AIDSESEP, COMARU, FENAMAD i ORAU, wyraziły swoją dezaprobatę wobec tych planów i zapowiedziały złożenie pozwu. Trzy z wymienionych wyżej organizacji – AIDSESEP, COMARU i ORAU – wraz z międzynarodową organizacją praw człowieka Forest Peoples Programme, zwróciły się

następnie do Komitetu ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej (ONZ-CERD). Wezwanie które nadeszło z ONZ-CERD, apelujące do rządu Peru o natychmiastowe zawieszenie projektu Camisea, zostało niestety zignorowane przez rządowych ministrów podczas formalnego przesłuchania przed peruwiańskim kongresem.

Opracowanie: Damian Żuchowski
Dla „Wolnych Mediów

PRZYPIS

[1] Obszerny opis depopulacji Indian Yora podczas katastrofalnego w skutkach kontaktu przeczytasz m.in. w: Magdalena Krysińska-Kałużna „Yamashta, czyli Ten Który Prawie Umarł”, s. 117-124, Warszawa 2012

BIBLIOGRAFIA

1. Forest Peoples Programme: „Peru’s Culture Ministry blocks expansion of Camisea gas project in the Amazon, warning that isolated peoples could become extinct”
<http://www.forestpeoples.org/topics/extractive-industries/news/2013/07/peru-s-culture-ministry-blocks-expansion-camisea-gas-proje>

2. David Hill “Nahua Say No to Gas Consortium in Their Territory”
<http://amazonwatch.org/news/2013/0731-perus-culture-ministry-blocks-expansion-of-camisea-gas-project-in-the-amazon>

3. Servindi: “Estado peruano anula observaciones a la ampliación de Camisea que protegían aislados”
<http://servindi.org/actualidad/91640>

4. Servindi: “Perú: Desbande en el Ministerio de Cultura por presión contra Resolución viceministerial”
<http://servindi.org/actualidad/90913>

5. Survival International: “Peruvian ministers resign over Amazon gas project” Peruvian ministers resign over Amazon gas

project

6. Sybila Tabra, Jorge Agurto "Peru expansion de camisea amenaza integridad del pueblo nanti en aislamiento y contacto inicial"

<http://nosotrosperu.org/2013/08/05/peru-expansion-de-camisea-a-menaza-integridad-del-pueblo-nanti-en-aislamiento-y-contacto-inicial/#.UgVIYOWBWKw>

7. Indígenas peruanos rechazan proyecto de gas por afectar su territorio

http://www.swissinfo.ch/spa/suiza_y_el_mundo/internacional/Indigenas_peruanos_rechazan_proyecto_de_gas_por_afectar_su_territorio.html?cid=36620340